

Please note! This is a self-archived version of the original article.

Huom! Tämä on rinnakkaistalenne.

To cite this Article / Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Kasdaglis-Zabyshnyi, M. (2025) Verkkosivujen saavutettavuus hyödyttää jokaista – myös sinua. TAMK-blogi. 7.5.2025.

URL: <https://blogs.tuni.fi/tamkblogi/viestinta/verkkosivujen-saavutettavuus-hyodyttaa-jokaista-myos-sinua/>

Verkkosivujen saavutettavuus hyödyttää jokaista – myös sinua

7.5.2025

Verkkosivujen saavutettavuusvaatimukset voivat tuntua hankalalta lisävaatimukselta, joka hyödyttää ”vain” pientä vähemmistöä. Saavutettavuus kuitenkin ohjaa tekemään sisällöistä kaikille käyttäjille parempaa.

Verkkoviestinnän asiantuntijana löydän toisinaan itseni tilanteessa, jossa joudun toteamaan, ettei jotakin graafia, tiedostoa tai videota voida laittaa verkkosivuille, koska se ei ole saavutettava. Julkisena organisaationa EU:n saavutettavuusdirektiivi sitoo verkkosivujamme, joten asiassa ei ole neuvotteluvaraa.

Tilanne yleensä harmittaa pyytäjää, mikä on täysin luonnollista. Saavuttamattoman materiaalin tuottamiseen on käytetty arvokkaita resursseja, ja saavutettavaksi tekeminen vaatisi lisäpanostusta. Ylimääräistä aikaa tai rahaa ei yleensä pyöri työpöydän laatikossa käyttöä odottamassa.

Tässä tilanteessa kuulen säännöllisesti vasta-argumentin: ”Mutta eihän meidän kohderyhmäämme kuulu kukaan, joka tarvitsisi saavutettavaa materiaalia”. Se ei kuitenkaan pidä paikkansa.

Ketä saavutettavuus hyödyttää?

Pähkinänkuoressa, verkkopalvelun saavutettavuus tarkoittaa, että erilaiset ihmiset voivat käyttää verkkopalvelua ja ymmärtää sen sisällön. Saavutettava verkkosivu

palvelee vammattomien ja neurotyypillisten käyttäjien lisäksi myös esimerkiksi näkövammaisia, lukulaitetta hyödyntäviä käyttäjiä tai eri kohdissa neurokirjoa olevia käyttäjiä.

Korkeakouluun opiskelemaan pääsemisen tai yhteistyötä kanssamme tekemisen kriteerinä ei – onneksi! – ole vammattomuus tai neurotyypillisuus. On aivan tilastollinen välttämättömyys, että meidänkin yhteisöömme kuuluu monenlaisia ihmisiä, joiden kaikkien tulee saada selkoa verkkopalveluistamme. Toisin kuin usein herkästi oletamme, läheskään kaikki vammat, haasteet tai ominaisuudet eivät näy ihmisestä ulospäin, kun hän kävelee kampuksella vastaan.

On kuitenkin myös niin, että me kaikki, siis myös me ”tyypilliset” yksilöt, hyödyimme saavutettavasta sisällöstä. Saavutettava sisältö on usein helpommin lähestyttävää, nopeammin sisäistettävää ja paremmin eri tilanteisiin sopivaa, kuin saavuttamaton.

Kuinka minä toimin, jos minun tulee selvittää jokin asia verkkosivuilta?

Ideaalitilanteessa istun virkeänä ja kiireettömänä suuren näytön ääreen. Minua ei keskeytetä ja saan rauhassa lukea monimutkaisiakin sisältöjä. Avaan tarvittaessa monia välilehtiä, teen muistiinpanoja ja lisähakuja.

Elämä ei kuitenkaan ole aina ideaalia. Todennäköisemmin istun bussissa, väsyneenä pitkästä työpäivästä. Bussi tärisee ja matkapuhelinvointi alkaa nostaa päätään, kun tihrustan kännykän näyttöä. ”Odota kulta, äiti selvittää yhden asian”, sanon viidettä kertaa vieressä istuvalle 2-vuotiaalleni.

Jos sisältö on saavutettavaa, siis esimerkiksi hyvin otsikoitua, selkeästi kirjoitettua ja nopeasti silmäiltävää, saatan hyvinkin selvittää tilanteesta. Jos minun sen sijaan pitäisi kaivaa repusta kuulokkeet tekstittämättömän videon katsomiseksi, etsiä hakukoneesta selitystä terminologialle tai zoomailla keskeistä informaatiota kännykän näytöllä pieneksi pakkautuneesta kaaviosta, todennäköisesti luovutan.

Kirjoittaja: Maria Kasdaglis-Zabyshnyi, verkkoviestinnän asiantuntija

Kuva: Adobe Stock